

Деякі процедурні аспекти притягнення суддів до кримінальної відповідальності

*Овчаренко Олена Миколаївна,
кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації
судових і правоохоронних органів Національного
університету «Юридична академія України імені Ярослава
Мудрого»*

Актуальність питань, пов'язаних із притягненням суддів до кримінальної відповідальності, зумовлена рядом суспільно-політичних та правових чинників. Так, останнім часом досить часто набувають широкого суспільного розголосу випадки зловживань з боку суддів, як-то хабарництво, вчинення дій, що несумісні з високим званням судді. Такі прецеденти викривають проблеми у судовій системі, засвідчують, що не завжди на високі посади суддів призначають або обирають осіб з високими моральними якостями і бездоганною репутацією.

Одночасно недосконалість чинного кримінального, кримінально-процесуального і судоустрійного законодавства призводить до того, що деякі випадки безвідповідальної, неправової поведінки суддів залишаються поза увагою відповідних органів держави. Це свідчить про потребу удосконалення правового механізму притягнення суддів до відповідальності, зокрема кримінальної, і потребує комплексного дослідження означеної проблеми.

У вітчизняній науковій юридичній літературі проблему притягнення суддів до відповідальності досліджували Л.Є. Виноградова [1], С.В. Подкопаєв [13], Р.О. Куйбіда [9], О.В. Капліна, В.І. Тютюгін, І.А. Тітко [4]. Незважаючи на це, залишається невирішеною низка процедурних питань притягнення суддів до кримінальної відповідальності. Це пов'язано насамперед із набуттям чинності Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. [19] і ухваленням нового Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 р. [7]

Конституція України закріплює принцип недоторканності суддів, який служить гарантією їхньої незалежності. Згідно з частиною третьою ст. 126 Конституції України судді обіймають посади безстроково, крім суддів Конституційного Суду України та суддів, які призначаються на посаду судді вперше. Незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України. Суддя не може бути без згоди Верховної Ради України затриманий чи заарештований до винесення обвинувального вироку судом (частина перша ст. 3 Конституції України) [6].

Положення щодо недоторканності суддів розвинені в чинному законодавстві про судоустрій. Встановлення додаткових, порівняно з недоторканністю пересічної особи, гарантій недоторканності для суддів має на меті створення належних умов для виконання покладених на них державою обов'язків та захист від незаконного втручання у їх діяльність. Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України «недоторканність суддів – один із елементів їхнього статусу. Вона не є особистим привілеєм, а має публічно-правове призначення – забезпечити здійснення правосуддя неупередженим, безстороннім і справедливим судом» [21]. Тому статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. передбачені гарантії недоторканності судді, які проявляються в особливому порядку затримання судді, притягнення його до відповідальності.

Відповідно до міжнародно-правових актів судовий розгляд справ по обвинуваченню суддів має відповідати вимогам належного і справедливого правосуддя. Так, пунктами 17, 18 Основних принципів незалежності суддів встановлено, що «звинувачення або скарга, що надійшли на суддю в ході виконання ним своїх судових і професійних обов'язків, повинні бути невідкладно і безсторонньо розглянуті згідно з відповідною процедурою; суддя має право на відповідь і справедливий розгляд; на початковому етапі розгляд скарги має проводитись конфіденційно, якщо суддя не звернеться з проханням про інше; судді можуть бути тимчасово усунуті від посади або звільнені тільки з причин їх нездатності виконувати свої обов'язки чи поведінки, невідповідної до посади, яку

вони займають» [12, с. 169]. У Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи «Щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки» від 18 листопада 2010 р. № (2012) 12 зауважується, що коли суддя не виконує суддівські функції, він може бути притягнутий до відповідальності згідно з цивільним, кримінальним або адміністративним правом, як і всі інші громадяни [26]. Водночас у всіх міжнародно-правових актах, що стосуються статусу суддів, забороняється чинити незаконний тиск на суддів під час ухвалення ними рішення і притягувати їх до відповідальності за правову позицію, висловлену ними по справі [10, с. 28–34].

Досвід країн Європи свідчить про те, що принцип недоторканності суддів реалізований у законодавстві цих країн у меншій мірі, ніж в Україні. Як відзначив відомий європейський експерт у галузі судоустрою Дж. Оберто, «у західній традиції немає таких гарантій, і міжнародні документи їх також не передбачають. Так, наприклад, в Італії, Франції, Іспанії та Німеччині судді несуть відповідальність за свої вчинки відповідно до кримінального та цивільного законодавства так само, як й інші громадяни». Додаткові гарантії недоторканності суддів більш притаманні східноєвропейським країнам. Так, за ст. 181 Конституції Польщі суддя не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності або позбавлений волі без попередньої згоди визначеного законом суду; суддя не може бути затриманий або арештований, за винятком випадку, коли він затриманий на місці скоєння злочину [5, с. 250]. Водночас, враховуючи українські реалії, Дж. Оберто констатує необхідність подібних норм, оскільки «у суспільствах, де повага до суддів та їхньої незалежності ще не так глибоко укорінена, є доцільним такий додатковий захист представників судової гілки влади» [2]. Тому, коментуючи новий Закон України «Про судоустрій і статус суддів», експерти Венеціанської комісії відзначили, що «немає потреби в тому, щоби кримінальне провадження щодо судді започатковувалося лише Генеральним прокурором. Імунітет з судді має знімати не Парламент, а Вища рада юстиції» [23, п. 27].

Оцінюючи положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо недоторканності суддів, варто відзначити, що Законом вирішено низку проблем.

По-перше, створено новий порядок відсторонення від посади суддів, проти яких порушено кримінальне переслідування. Згідно з п. 4 ст. 48 Закону відсторонення судді від посади у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованої постанови Генерального прокурора України. У частині третій ст. 154 нового КПК України ця норма відтворена. Це означає, що відсторонений суддя на час проведення досудового розслідування чи судового розгляду не вправі виконувати свої обов'язки з відправлення правосуддя. Водночас він не втрачає свого статусу судді. Загальний строк відсторонення від посади не може перевищувати 2-х місяців, але може бути продовжений у випадках, передбачених Кодексом (ст. 154, 158 КПК України). В разі, якщо у застосуванні вказаного заходу відпаде необхідність, питання про його скасування вирішуватиметься у порядку, передбаченому для відсторонення від посади (частина третя ст. 158 КПК України) [7].

Донедавна застосування ст. 147 КПК 1960 р. про відсторонення обвинуваченого від посади було проблематичним з огляду насамперед на конституційне положення про те, що суддя звільняється органом, що його обрав або призначив (частина п'ята ст. 126 Конституції України) [6]. Окрім того, ст. 147 КПК 1960 р. закріплювала, що питання відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Главою держави на підставі мотивованої постанови Генерального прокурора України [8]. Надалі ця норма могла бути застосована лише щодо суддів, призначених Президентом України на посаду вперше в межах п'ятирічного терміну. Механізму відсторонення суддів, обраних Верховною Радою України безстроково (до досягнення ними віку 65-ти років), взагалі не було.

Варто зауважити, що, по-перше, цим Законом передбачений не механізм зупинення повноважень судді, а лише підстави і порядок його звільнення з

посади. Отже, щодо судді, стосовно якого порушено кримінальну справу, можна застосувати лише п. 4 ст. 48 вказаного Закону про відсторонення судді з посади. А після винесення обвинувального вироку щодо судді і набрання ним законної сили Вища кваліфікаційна комісія суддів України повідомляє про це Вищу раду юстиції, яка вносить подання про звільнення судді з посади. Суддя, щодо якого обвинувальний вирок суду набрав законної сили, не може продовжувати здійснювати свої повноваження і втрачає передбачені законом гарантії незалежності і недоторканності судді, право на грошове та інше забезпечення (пункти 2, 3 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р.).

По-друге, частиною третьою ст. 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлено особливий порядок порушення кримінальної справи щодо судді, – а саме лише Генеральним прокурором України або його заступником. Це положення спрямовано на зміцнення гарантій незалежності суддів. Згідно зі ст. 98 КПК 1960 р. кримінальна справа відносно судді загальної юрисдикції могла бути порушена за наявності передбачених законом законних приводів і підстав будь-якою посадовою особою чи органом, зазначеними у КПК. Як справедливо відзначалося у науковій літературі, за цих умов процедура допиту судді, висунення проти нього обвинувачення у вчиненні злочину, у тому числі й в ухваленні свідомо незаконного рішення, можна використати (і використовували) для впливу на його службову діяльність [24, с. 102].

Варто зауважити, що новим КПК України дещо звужена зазначена вище гарантія недоторканності суддів. Так, Кодексом скасовано сам інститут порушення кримінальної справи, тому за новими правилами Генеральний прокурор або його заступник здійснюватиме письмове повідомлення про підозру судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя (пп. 3 п. 1 ст. 481 КПК України). Сам інститут письмового повідомлення про підозру подібний до визнання особи підозрюваною за КПК 1960 р. (ст. 43⁻¹). Відмінним є те, що у письмовому повідомленні про підозру викладається правова кваліфікація

кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність і стислий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, у тому числі зазначається час, місце його вчинення, а також інші суттєві обставини, відомі на момент повідомлення про підозру (п. 1 ст. 277 КПК України). Письмове повідомлення про підозру затриманій особі вручається не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту її затримання. Дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність невідкладно вносяться слідчим, прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ст. 278 КПК України). За змістом Кодексу вищезначені дії органу досудового розслідування є його початком. За КПК 1960 р. відправним моментом провадження по справі за загальним правилом було винесення постанови про порушення кримінальної справи, яку можна було оскаржити як прокурору, так і в судовому порядку (ст. 98, 99¹). Новий КПК України не передбачає можливості оскарження ані письмового повідомлення про підозру, ані внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. А отже, нове кримінально-процесуальне законодавство дещо звужує гарантії недоторканності суддів на початкових етапах провадження по справі.

По-третє, Законом України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна чи адміністративна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи. Суддя не може бути підданий приводу чи примусово доставлений до будь-якого органу чи установи, крім суду (частина третя ст. 48). Стаття 482 КПК України, відтворюючи положення частини третьої ст. 126 Конституції України, вказує, що затримання судді або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту до ухвалення обвинувального вироку судом не може бути здійснено без згоди

Верховної Ради України. Вказане правило служить вагомою гарантією безпідставного, незаконного притягнення суддів до кримінальної відповідальності. Варто зауважити, що в новітній історії України випадки надання парламентом дозволу на притягнення суддів до кримінальної відповідальності не є поодинокими і відбуваються у разі скоєння цими посадовцями злочинів, відповідальність за які передбачена кримінальним законом. Водночас Конституційний Суд України обґрунтовано вважає, що скасування такої гарантії правосуддя, як недоторканність суддів, опосередковано може призвести до обмеження права на судовий захист, гарантованого ст. 55 Конституції України, і спрямоване на обмеження прав і свобод людини. На цьому Суд наголосив у липні 2012 р., визнавши неконституційними норми законопроекту про внесення змін до Основного Закону України (реєстр. № 10530), які були спрямовані на скасування інституту недоторканності суддів судів загальної юрисдикції та Конституційного Суду України. При цьому Конституційний Суд підкреслив, що держава і суспільство, висуваючи до суддів та їх професійної діяльності високі вимоги, повинні, в свою чергу, забезпечити їм відповідні додаткові гарантії належного здійснення правосуддя [3].

По-четверте, згідно з п. 5 ст. 48 Закону України «Про судоустрій і статус судів» проникнення в житло або інше володіння судді чи його службове приміщення, особистий чи службовий транспорт, проведення там огляду, обшуку чи виїмки, прослуховування його телефонних розмов, особистий обшук судді, а так само огляд, виїмка його кореспонденції, речей і документів можуть провадитися лише за судовим рішенням. У новому КПК України збережено цю гарантію недоторканності суддів, адже переважна більшість заходів забезпечення кримінального провадження, у тому числі всі запобіжні заходи, обираються слідчим суддею в порядку, встановленому Розділом II Кодексу.

По-п'яте, судовий розгляд справ відносно суддів за чинним законодавством має ряд особливостей. Так, до судової реформи 2010 р. кримінальну справу щодо судді Конституційного Суду України та будь-якого суду загальної юрисдикції розглядав у першій інстанції апеляційний суд (частини п'ята, шоста Закону

України «Про статус суддів» від 15 грудня 1992 р.). Згідно з п. 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. підсудність справи щодо обвинувачення судді у вчиненні злочину визначається Головою Верховного Суду України. Справу не може розглядати той суд, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді.

Враховуючи особливості інстанційного розгляду справ за ст. 33 КПК 1960 р., справу щодо обвинувачення судді мав розглядати районний (міський) загальний суд, уповноважений розглядати по суті всі кримінальні справи. Наприклад, 2 вересня 2010 р. Голова Верховного Суду України на підставі частини шостої ст. 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. визначив підсудність кримінальної справи за обвинуваченням колишнього судді І. Зварича. Справу за обвинуваченням колишнього голови Львівського апеляційного адміністративного суду І. Зварича у вчиненні ним злочинів, передбачених частинами другою та третьою ст. 368, частиною другою ст. 376, частиною другою ст. 383 Кримінального кодексу України та судді цього суду В. Любашевського за частиною п'ятою ст. 27, частиною другою ст. 368 Кримінального кодексу України розглядатиме Оболонський районний суд м. Києва. Таке рішення прийнято з метою унеможливити сумніви щодо упередженості та забезпечити об'єктивний, повний і всебічний розгляд зазначеної кримінальної справи [23].

У КПК 2012 р. також зазначено, що справи по обвинуваченню суддів має розглядати місцевий загальний суд (частина перша ст. 33 КПК). Відповідно до частини другої ст. 32 КПК кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з частиною першою цієї статті кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-

територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).

Варто відзначити, що логіка законодавця дещо незрозуміла, оскільки КПК 2012 р. встановлює особливий порядок судового розгляду справ по обвинуваченню державних службовців. Так, згідно з частиною дев'ятою ст. 31 кримінальне провадження стосовно службових осіб, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої ст. 9 Закону України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р., та осіб, посади яких віднесено до першої категорії посад державних службовців, здійснюється:

(1) в суді першої інстанції – колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого – судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

(2) в апеляційному порядку – колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

(3) в касаційному порядку – колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

Згідно з чинним законодавством про державну службу судді не належать до державних службовців (частина перша ст. 9 Закону України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р.)¹ і, відповідно, ці правила на них не поширюються. Однак судді за природою своїх повноважень і тих функцій, які вони виконують у державі, в даному випадку мають прирівнюватися до державних службовців. Кримінальні справи по обвинуваченню суддів мають вирішуватися зазначеним вище складом суду.

Аналізуючи процедуру притягнення суддів до відповідальності, не можна не відзначити роль прокурора в реагуванні на незаконні судові рішення. Так, виходячи

¹ Згідно з пп. 5 п. 2 ст. 2 Закону України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI судді також не належать до державних службовців [16].

зі змісту п. 12.5 наказу Генерального прокурора «Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень» від 29 листопада 2006 р. № 6гн, можна дійти висновку про існування специфічного прокурорського нагляду за судовимим рішеннями. Наприклад, Генеральний прокурор рекомендує своїм підлеглим:

(а) принципово реагувати на виявлені під час здійснення представницької діяльності факти постановлення суддями незаконних судових рішень. У разі встановлення даних про навмисний характер допущених суддею порушень, несумлінність та упередженість судді, а також даних про настання внаслідок прийняття незаконних судових рішень істотних негативних наслідків або інших обставин, з якими законодавство пов'язує можливість притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, ініціювати питання про їх дисциплінарну відповідальність;

(б) у разі виявлення фактів порушення суддею присяги судді ініціювати перед членами Вищої ради юстиції питання про звільнення судді з посади шляхом направлення клопотання про внесення до Вищої ради юстиції пропозиції про прийняття подання щодо звільнення судді з посади;

(в) у клопотанні наводити правовий аналіз судового рішення, прийняття якого, на думку прокурора, здійснено з грубим порушенням законодавства, з долученням копій судових рішень та інших документів, що підтверджують факти порушення суддею присяги при здійсненні правосуддя;

(г) за наявності достатніх даних, які вказують на винесення завідомо неправосудного рішення у цивільній, господарській або адміністративній справі для вирішення питання про порушення кримінальної справи надсилати матеріали перевірки до Головного управління представництва в суді, захисту інтересів громадян та держави при виконанні судових рішень Генеральної прокуратури України; у разі виявлення вказаних вище фактів постановлення суддями незаконних судових рішень у справах, пов'язаних із земельними відносинами, відповідні матеріали надсилати до відділу захисту інтересів громадян і держави у сфері земельних відносин Головного управління

представництва в суді, захисту інтересів громадян та держави при виконанні судових рішень Генеральної прокуратури України [17].

Відповідно до частини третьої ст. 36-1 Закону України «Про прокуратуру» однією із форм представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді є внесення апеляційної, касаційної скарги на судові рішення або заяви про їх перегляд за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд Верховним Судом України судового рішення. Однак така форма прокурорського реагування відповідно до процесуального законодавства передбачена у тих випадках, коли прокурор брав участь у судовому розгляді справи. Приміром, згідно з частиною другою ст. 292 ЦПК України сторони та інші особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права та обов'язки, мають право оскаржити в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції повністю або частково.

Всупереч цьому ст. 37 Закону України «Про прокуратуру» говорить, що право внесення апеляційної, касаційної скарги на вироки, рішення, ухвали і постанови судів надається прокурору і заступнику прокурора в межах їх компетенції, незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції. Помічники прокурора, прокурори управлінь і відділів можуть вносити апеляційні, касаційні і окремі подання тільки у справах, в розгляді яких вони брали участь [18]. Отже, керуючись законодавством про прокуратуру і відомчими наказами, прокуратура розширила свої процесуальні права і де-факто наділила себе повноваженнями із нагляду за законністю судових рішень. Це суперечить принципам законності, верховенства права і незалежності суддів.

З метою усунення цього негативного явища 5 червня 2012 р. Верховна Рада ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій незалежності суддів)». Ним передбачається, що в разі участі прокурора у розгляді судової справи органи прокуратури вправі звертатися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або Вищої ради юстиції зі скаргою

щодо неналежної поведінки судді лише у разі, якщо така судова справа не перебуває у провадженні суду будь-якої інстанції або якщо встановлений процесуальним законом термін подачі апеляційної, касаційної скарги закінчився. Ця норма має припинити практику, коли прокурори, які залишалися незадоволені рішенням суду першої інстанції, не тільки подавали апеляційні скарги, але й, не очікуючи розгляду в судах вищих інстанцій, одночасно зверталися з пропозиціями до Вищої ради юстиції про звільнення судді з посади за порушення присяги або – до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – про притягнення до дисциплінарної відповідальності. Вказані дії прокурорів, на думку радника Президента України А. Портнова, підривали основи незалежності суддів і унеможливлювали безсторонній і справедливий розгляд справ [14, с. 20].

Отже, чинне законодавство встановлює додаткові заходи по охороні особистості судді, що цілком узгоджується із вітчизняними реаліями і світовою практикою забезпечення недоторканності суддів. Механізм притягнення судді до кримінальної відповідальності є однією з форм контролю за діяльністю носіїв судової влади. Його завданням має бути досягнення розумного балансу між такими важливими засадами, як незалежність та недоторканність суддів і відповідальністю суддів за власні рішення, дії або бездіяльність як у службовій, так і в позаслужбовій діяльності.

Список використаних джерел

1. Виноградова Л.Є. Юридична відповідальність суддів загальних судів України: дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.10 [Текст] / Л.Є. Виноградова. – Одеса, 2004. – 204 с.

2. Висновок експерта Ради Європи Дж. Оберто щодо Концепції удосконалення судового устрою та забезпечення справедливого судочинства в Україні відповідно до європейських стандартів. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ukradv.org/up/docs/obs220306.pdf>. – Заголовок з екрана.

3. Висновок Конституційного Суду України у справі про внесення змін до статей 80, 105, 126, 149 Конституції України від 10 липня 2012 р. № 1-в/2012 [Текст] // Офіційний вісник України. – 2012. – № 55. – Ст. 2214.

4. Капліна О.В., Тютюгін В.І., Тітко І.А. Постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови : окремі аспекти застосування Кримінального Кодексу України / О.В. Капліна, В. І. Тютюгін, І.А. Тітко [Текст] // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 2 (138). – С. 42–48.

5. Конституція Республіки Польща [Текст] : від 17 жовтня 1992 р. // Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий. – К., 1996. – С. 233–264.

6. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI [Текст] // Голос України. – 2012. – від 19 травня – № 90–91.

8. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1961. – № 2. – Ст. 15.

9. Куйбіда Р.О. Реформування правосуддя в Україні : стан і перспективи : монографія [Текст] / Р.О. Куйбіда. – К.: Атіка, 2004. – 288 с.

10. Міжнародні стандарти незалежності суддів : збірник документів: [Текст]. – К. : Поліграф-Експрес, 2008. – 184 с.

11. Москвич Л.М., Подкопаев С.В., Прилуцький С.В. Статус судд і: питання теорії та практики : монографія [Текст] / Л.М. Москвич, С.В. Подкопаев, С.В. Прилуцький. – Х. : Видавничий дім «ІНЖЕК», 2004. – 360 с.

12. Основные принципы независимости судебных органов : приняты резолюцией Генеральной Ассамблеи ООН от 29 ноября 1985 г. и 13 декабря 1985 р. [Текст] // Международные акты о правах человека: Сборник документов. – М.: Б.и., 2000. – С. 168 – 170.

13. Подкопаєв С.В. Про підставу дисциплінарної відповідальності суддів [Текст] / С.В. Подкопаєв // Юридичний вісник – 2005. – № 12. – С. 119–121.

14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій незалежності суддів) : Закон України від від 5 червня 2012 р. № 4874-VI [Текст] // Голос України. – 2012. – № 119. – Від 4 липня 2012 р.

15. Про державну службу : Закон України № 3723-XII від 16 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993 р. – № 52. – Ст. 490.

16. Про державну службу : Закон України № 4050-VI від 17 листопада 2011 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 4. – Ст. 115.

17. Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень : наказ Генерального прокурора від 29 листопада 2006 р. № 6-гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.20881.0>. – Заголовок з екрана.

18. Про прокуратуру : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1789-XII // Відомості Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

19. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р., № 2453-VI // Офіційний вісник України. – 2010 р.– № 55/1/. – Ст. 1900.

20. Рада прийняла закон Президента про посилення гарантій незалежності суддів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newslines/show/rada-prinyala-zakon-prezidenta-ob-usilenii-garantiy-nezavisimosti-05062012163000/>. – Заголовок з екрана.

21. Рішення Конституційного Суду України у справі про незалежність суддів як складову їхнього статусу від 1 грудня 2004 р. [Текст] // Офіційний вісник України. – 2004. – № 49. – Ст. 3220.

22. Спільний експертний висновок щодо проекту Закону України «Про судоустрій і статус суддів» : ухвалено Венеціанською комісією на 82-ому пленарному засіданні, 12–13 березня 2010 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.judges.org.ua/about.htm>. – Заголовок з екрана.

23. Судді-коляднику Ігорю Зваричу оголошено вирок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ntn.ua/uk/video/news/2011/09/21/5001>. – Заголовок з екрану.

24. Толочко О. Деякі шляхи удосконалення гарантій незалежності суддів [Текст] // Юридичний журнал. – 2005. – № 10. – С. 100 листопада–103. – С. 102.

25. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.

26. Щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки : рекомендації Комітету міністрів Ради Європи від 17 листопада 1994 р., № R (94)12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_a38. – Заголовок з екрану.

Овчаренко О.М. Деякі процедурні аспекти притягнення суддів до кримінальної відповідальності

Стаття присвячена аналізу процедури притягнення суддів, які порушили закон, до кримінальної відповідальності, за новим кримінально-процесуальним законодавством. Вивчаються шляхи удосконалення гарантій недоторканності суддів в контексті судово-правової реформи.

Ключові слова: недоторканність суддів, відсторонення судді від посади, процедура затримання судді.

Овчаренко Е.Н. Некоторые процедурные аспекты привлечения судей к уголовной ответственности

Статья посвящена анализу процедуры привлечения судей, нарушивших закон, к уголовной ответственности в соответствии с новым уголовно-процессуальным законодательством. Изучаются пути усовершенствования гарантий неприкосновенности судей в контексте судебной реформы.

Ключевые слова: неприкосновенность судей, отстранение судьи от должности, процедура задержания судьи.

Ovcharenko O.M. Criminal Responsibility of Judges: Procedural Aspects

The article presents analysis of procedural aspects of bringing in the judges to criminal responsibility in accordance with the new Criminal Procedural Code of Ukraine. The ways of improvement of judicial inviolability guarantees are studied.

Key words: inviolability of judges, removal of a judge from office, procedure of detention of a judge.